

ASPECTE ECONOMICE ȘI SOCIALE REFLECTATE ÎN ZIARUL LOCAL „GORJANUL” ÎN PERIOADA 1924-1929

de FILIMON VĂDUVA

Ziarul „Gorjanul” ca organ independent cu caracter cultural, a reprezentat în perioada interbelică tribuna de afirmare a intelectualității mic burgheze și sătești din județul Gorj în scopul mobilizării tuturor forțelor la ridicarea nivelului cultural-științific al satelor.

Prin conținutul și mesajul său ziarul se dorea ca fiind exponent al intereselor masei cărora se și adresa fiind ancorat în realitățile vieții, ridicând probleme de importanță vitală pentru destinele poporului, pentru progres și civilizație.

În lucrarea de față am urmărit evoluția ziarului pe o perioadă corespunzătoare cu aceea a stabilizării relative și parțiale a capitalismului în România, fenomen care este foarte bine reprezentat în paginile ziarului.

Caracteristic pentru județul Gorj în această perioadă este slaba dezvoltare industrială a capitalismului, ramura cu cea mai mare pondere în economia județului fiind agricultura, fapt care se reflectă și în conținutul paginilor ziarului, care se adresează în majoritatea cazurilor locuitorilor satelor, în timp ce mișcarea muncitorească este prezentată în mod sporadic, ca un reflex al luptelor social-politice ale proletariatului din alte județe ale țării.

Dealtfel în paginile ziarului este combătută ideea luptei de clasă, se susține cauza armonizării intereselor sociale ale celor două clase sociale aflate în contradicție, bogății și săracii, cei bogați să le cedeze din prisosul lor săracilor, iar aceștia să se resemneze cu soarta lor.

Aceasta reprezenta de fapt reflexul ideologiei mic-burgheze iluministe nemulțumită de rolul său social-economic, și care demască marea burghezie, dar se teme de alianța cu masele

populare, se îngrozește de spectrul mișcărilor care transformă societatea, pentru care fapt ea se limitează numai la luminarea maselor, îndemnul acestora la muncă, supunere și devotament pentru sporirea gradului de cultură al satelor.

Ziarul se dorea a fi o cronică a contemporaneității, o tribună de luptă pentru afirmarea drepturilor sociale, un avangpost al luptei de luminare a maselor, simbolul de pe frontispiciul său fiind mâna stângă care strânge sus făclia luminării.

Dintre colaboratorii frecvenți ai ziarului se remarcă în special învățătorii : P. Diaconescu, D. Pupăză, P.P. Popeangă, care sînt și cei mai activi autori de articole în perioada de care m-am ocupat, ridicînd probleme variate ca interes și nivel de înțelegere.

Alături de aceștia în paginile ziarului au fost găzduite articole semnate de reputatul C.S. Nicolăescu-Plopoșor, Gr. Geamănu, precum și o serie de autori anonimi care demască rările societății burghize ca de exemplu : Năvîrlie, Delagorj, Delaizvor. Încă de la apariție ziarul își propunea ca principal țel, să joace rolul unui organ de publicitate provincial care lăsa la o parte luptele politice pline de venin, să fie numai aducător de vești de la un colț la celălalt al județului, un organ care să facă cunoscute tuturor faptele frumoase ce se săvîrșesc în județ și în alte județe, să aducă de asemenea la cunoștința tuturor, relele și nedreptățile care împovărează viața, să laude așa cum se cuvine faptele frumoase. Deaîtfel în primul număr al ziarului se face un călduros apel către cititori de a sprijini ziarul „care nu este un ziar politic, în spatele lui nu se află nici-o bancă sau vreun politician care să-l finanțeze, ci el se bizuie numai pe sprijinul cititorilor, iar cei care l-au dat la lumină știu de la început ce greutăți vor avea de înfruntat”.

În continuare același apel specifică faptul că în coloanele ziarului se vor insera : anunțuri, reclame care vor contribui la asigurarea existenței ziarului.

Aceste reclame se vor face contra unor prețuri extrem de reduse, care vor contribui la satisfacerea nevoilor locuitorilor județului, iar cine are de vîndut, de cumpărat ceva, a pierdut sau a găsit ceva, este bine să se folosească de ziar care pătrunde pînă în cel mai îndepărtat colț al județului, înlăturînd astfel pe samsarii care cîștigă profitînd de lipsa de organizare a pieței și de nepăsarea locuitorilor, iar aceștia

să ia aminte de aceste sfaturi și să se folosească de ziar pentru tot ce au de publicat".²

Vorbind despre rolul și scopul ziarului trebuie amintită și poziția intelectualității gorjene față de ziar, ceea ce doreau aceștia să devină ziarul respectiv. Această poziție este clar definită prin articolul de fond semnat de D. Pupăză și intitulat „Ce vrem?”, publicat în același număr inaugural prin care se subliniază ideea că ziarul trage o brazdă de înlăturare a nimicurilor vieții de toate zilele și se pune în serviciul de propagandă a tot ce e bun și frumos, duce omului necăjit cuvânt de mângâiere și veste îmbucurătoare, cărturarului îi dă imbold să răspândească din comoara lui de lumină cât mai multă și pentru cei rămași în umbră și ignoranță".³

Referitor la problemele agriculturii județului, în paginile ziarului în perioada susmenționată au fost publicate articole care vizau: reforma agrară și efectele ei, faptul că de pe urma acesteia au profitat tot cei bogați, în timp ce majoritatea țăranimii avea o experiență precară, așa cum evidențiază și articolele semnate de D. Pupăză, și intitulate: Situația proprietății și Țărănimia.

Împotriva acestor stări de lucruri țăranimea protestează fie înaintînd plîngerii conducerii județului așa cum au făcut-o locuitorii din Murgești-Girbov, atunci cînd au fost frustrați de islazul comunal de către șeful Ocolului silvic Peșteana, sau pur și simplu opunînd rezistență împotriva autorităților care căutau să-i evacueze de pe pămînturile pe care le deținuseră pînă atunci, așa cum a fost cazul petrecut la Zorlești, fapt relatat de articolul: Rebeliunea din Zorlești.⁴

În cadrul perioadei respective în paginile ziarului am remarcat și un interes justificat pentru viitorul agriculturii județului faptul că aceasta trebuie să se orienteze spre dezvoltarea zootehniei și apiculturii, iar sfaturile adresate țăranimii din județul nostru de către I. Mihalache în cele șapte scrisori publicate de „Gorjanul” în anul 1929, ar avea și în zilele noastre valabilitate, exemplu: fertilizarea solului, stîrpirea bălăriilor și mărăcinilor de pe terenurile agricole, folosirea semințelor selecționate și necesitatea întovărășirii țăranilor în cooperative.⁵

În privința industriei se remarcă în mod deosebit în paginile ziarului efectele crizei economice care se resimt în această perioadă prin: scumpirea combustibililor, înmulțirea falimentelor proprietarilor, precum și aspecte legate de necesitatea industrializării țării, așa cum este cazul articolului in-

titulat : Între noi și Apus, în care se prezintă stadiul dezvoltării industriale a României în raport cu țările dezvoltate din apus.⁶ O problemă deosebit de importantă care a suscitat atenția opiniei publice și care și în zilele noastre prezintă un larg interes public, a fost situația înarmărilor așa cum se prezintă în articolul „Ce ne mai trebuie !”, autor P. Diaconescu, în care se face o atentă analiză a situației militare a României în raport cu statele învecinate între care suntem pe primul loc, dar menționa același articol în privința culturii simțem pe ultimul loc, lucru care consider că era exagerat.

Este îndeobște cunoscut faptul că ziarul „Gorjanu”, ca organ independent își asigură cea mai mare parte din venituri necesare existenței sale din publicarea diverselor anunțuri comerciale așa cum sînt cele ale magazinului Brăete, Dănăricu, ale fabricilor de bere Traian și de postav Jiul, care fac reclamă comercială produselor lor. Fac de asemenea precizarea referitoare la acest capitol al anunțurilor că în perioada studiată există extrem de numeroase anunțuri ale băncilor în care se dau publicității prospectele de emisiuni, bilanțul băncilor respective, înființarea de noi bănci, așa cum este cazul la : Brănești, Ciurpereni, Novaci, sau Creditul comercial din Tîrgu-Jiu. Efectele crizei economice încep să fie resimțite mai acut după anul 1928, cînd se constată din paginile ziarului ; creșterea numărului falimentelor, scăderea puterii de cumpărare a leului, scumpirea unor taxe și tarife la C.F.R. și telecomunicații cu 30-40%, introducerea unor taxe noi, taxa timbrului, sistemul împrumuturilor externe care loveau în interesul masei (Ghe. Lăscăteu - Împrumutul), creșterea dobînzilor financiare de la 18 la 30%, scumpirea prețurilor cu 30-40% la pîine, furaje și porumb.

Ca urmare a acestor stări de lucruri nivelul pieții este în scădere, situația maselor se înrăutățește pe zi ce trece, încît se ajunge la adevărate drame sociale așa cum a fost cazul celor doi locuitori din satul Sterpoaia, morți de foame, semnalat de ziar.

În același timp la polul opus al societății se semnalează creșterea opulenței și bogăției, așa cum ne relevă statistica publicată de ziar a circumscripțiilor din țară în număr de 52 796, ale căror încasări în anul 1928 au fost de 16 miliarde de lei, adică 1/2 din exportul României, sau semnarea contractului dintre statul român și Vidrighin care era numit ca director general al C.F.R. pentru un salariu de numai... 3 milioane de

lei, în timp ce masele flămânzeau, iar muncitorii erau dați afară din fabrici.⁷

Concluzionînd despre rolul „Gorjanului” nu se poate să nu amintim și articolul semnat de N. Beuran apărut cu 1 februarie 1929, și intitulat : „Rolul nostru”, prin care se definesc principalele obiective ale ziarului corespunzător perioadei respective pe care o străbătea societatea : de a înregistra manifestările de viață socială și individuală sub cele mai diverse forme, de a da directive și a fixa perspective pentru viitoarele manifestări, trebuind să stabilească punți de legătură între suflete, între oameni, să-i determine să acționeze în direcția unui țel comun care reprezintă progresul cultural-economic al județului”.⁸

N O T E

¹ „Gorjanul” anul 1 nr. 1/15 martie, pag. 1/1924.

² Idem.

³ Idem.

⁴ „Gorjanul” anul 1 nr. 1/20 mai, pag. 6/1924.

⁵ „Gorjanul” anul 6 nr. 35/24 septembrie, pag. 3/1929.

⁶ „Gorjanul” anul 1 nr. 7/20 mai, pag. 4/1924.

⁷ „Gorjanul” anul 6 nr. 44/30 noiembrie 1929, pag. 3.

⁸ „Gorjanul” anul 6 nr. 6/1 februarie 1929, pag. 4.